

CONCEPTUL

Strategiei Naționale pentru Cultură și Patrimoniu pentru anii 2025-2035

1. Denumirea documentului
Strategia Națională pentru Cultură și Patrimoniu pentru anii 2025-2035 (în continuare – SNCP 2035)
2. Tipul documentului de politici publice care se propune a fi elaborat
Documentul propus spre elaborare reprezintă un document de politici publice, care definește și planifică politica publică a Guvernului pe termen lung (10 ani) în domeniul culturii și patrimoniului. Documentul urmează a fi elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și aprobat prin Hotărâre de Guvern.
3. Problema care urmează a fi abordată
În ultimii ani, Republica Moldova s-a confruntat cu o serie de dificultăți economice, sociale și de adaptare la schimbările globale, cu impact semnificativ asupra culturii și patrimoniului național. Aceste provocări au fost amplificate de contextul global și regional incert, marcat de criza COVID-19 declanșată în 2020, precum și de destabilizarea sistemului de securitate regională la începutul anului 2022. Complexitatea și amploarea efectelor generate de pandemia COVID-19 a afectat disproporționat anumite sub-sectoare ale culturii, cu impact negativ asupra grupurilor vulnerabile precum liberei profesioniști, întreprinderile mici și artiștii. Aceste restricții au avut consecințe asupra activităților care implică interacțiunea fizică cu un număr mare de consumatori, cum ar fi vizitatorii de muzee, iubitorii de muzică live și cinefilii. Condițiile restrictive impuse au determinat închiderea instituțiilor de cultură și diminuarea activităților culturale, stoparea infrastructurii culturale, anularea sau amânarea evenimentelor, întreruperea producției culturale ș.a. În încercarea de a compensa anularea evenimentelor culturale, multe organizații culturale au dat dovadă de o mare adaptabilitate și capacitate de inovare, migrând către mediul online. Concertele live, spectacolele de teatru, expozițiile și alte evenimente culturale au fost transmise pe platforme digitale, iar accesul la cultură a devenit mai dependent de tehnologie. Totuși, printre cei mai afectați se numără reprezentanții sectorului cultural independent care au rămas fără surse de venit și protecție socială. Urmare a repercusiunilor crizei COVID-19, se impune necesitatea de valorificare a noilor tendințe accelerate de pandemie, inclusiv în mediul digital, precum și crearea condițiilor echitabile de muncă pentru toți profesioniștii din domeniul cultural și creativ, astfel încât mai multe voci din cadrul acestui sector independent și dinamic să se poată face auzite. Războiul declanșat de către Federația Rusă la începutul anului 2022 și proximitatea geografică a Republicii Moldova față de Ucraina a evidențiat rolul integrator al culturii în societățile democratice, precum și importanța protejării libertății de exprimare artistică, care este supusă unei presiuni din ce în ce mai mare într-un context geopolitic incert. Fluxul masiv de refugiați, cauzat de invazia masivă a Federației Ruse a reprezentat un test de rezistență pentru Republica Moldova. Spiritul de solidaritate și coeziune socială națională a fost apreciată de întreaga comunitate internațională, însă efectele colaterale ale conflictului armat continuă să persiste prin instrumentele războiului hibrid (utilizarea abuzivă a culturii în scopul de a răspândi propaganda de război, dezinformarea ș.a.). Republica Moldova are deja o deschidere fără precedent față de artiștii ucraineni. Mulți dintre ei s-au încadrat în instituțiile de cultură de aici și creează cu succes. 2023 a fost declarat Anul Culturii Ucrainene în Republica Moldova, pe parcursul căruia au avut loc numeroase evenimente și acțiuni

menite să susțină și să încurajeze spiritul ucrainenilor afectați de război. Totuși, după 3 ani de război în țara vecină, este imperativă consolidarea eforturilor regionale și internaționale în vederea protejării patrimoniului cultural al umanității, în contextul conservării identității naționale și a valorilor culturale. Totodată, sunt esențiale măsurile care urmează a fi luate în vederea combaterii traficului ilicit de bunuri culturale, precum și integrarea socio-culturală a străinilor. Rolul instituțiilor de cultură în contextul fortificării culturii de securitate și rezilienței trebuie dezvoltat în continuare. Combaterea dezinformării, discursurilor de incitare la ură și a știrilor false poate fi realizată prin îmbunătățirea alfabetizării mediatice, crearea unui teren comun pentru dialog și dezbateri și, astfel, prin consolidarea integrării sociale și a implicării la nivel de comunitate.

Conform raportului „Evaluarea sectorului cultural din Republica Moldova în perspectiva elaborării Strategiei pentru cultură și patrimoniu – 2030”¹, publicat în 2024, sectorul cultural din Republica Moldova se confruntă cu provocări majore care amenință dezvoltarea și viabilitatea acestuia pe termen lung. Una dintre cele mai presante probleme identificate vizează **infrastructura culturală**, marcată negativ de factori multipli și interconectați. Astfel, în perioada 2015-2023, se constată o descreștere de la an la an a indicatorilor aferenți infrastructurii fizice culturale.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Teatre	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Biblioteci (total)	2785	2753	2704	2690	2674	2655	2632	2600	2563
Biblioteci publice	1351	1341	1336	1332	1324	1317	1305	1295	1290
Muzee	123	123	126	127	127	130	131	132	132
Case de cultură	1218	1219	1219	1216	1216	1197	1194	1194	1187
Instalații cinematografice (la sfârșitul anului)	14	12	11	11	10	10	10	10	10
Total instituții	4156	4123	4076	4060	4043	4008	3983	3943	3908
Numărul populației, mii pers.	2846,3	2825,6	2780,7	2729,6	2684,8	2643,7	2626,6	2565,0	2423,3

Tabelul nr. 1. Evoluția infrastructurii culturale în perioada 2015-2023

În mediul rural, această problemă este și mai acută, unde scăderea continuă a numărului de biblioteci, muzee și case de cultură a determinat erodarea graduală a accesului la resurse culturale esențiale. În același timp, infrastructura culturală existentă suferă de o uzură semnificativă, determinată de lipsa de investiții în modernizare. De asemenea, monumentele istorice, siturile arheologice și alte elemente de patrimoniu cultural (material și imaterial) sunt insuficient protejate, restaurate și reabilite, fapt care pune în pericol nu doar integritatea lor, ci și transmiterea valorilor culturale către generațiile viitoare. Migrarea masivă a populației din zonele rurale către centrele urbane are un impact nefast asupra vieții culturale din multe regiuni, în timp ce tendința generală de scădere a numărului populației încurajează abandonul unor zone geografice și, implicit, al infrastructurii culturale din aceste zone. Mai mult, infrastructura culturală existentă este utilizată la un randament scăzut, multe dintre aceste instituții și resurse nefiind folosite la potențialul lor maxim în scopuri educaționale, turistice sau culturale. Totodată, lipsa unei gestionări adecvate a patrimoniului cultural, afectează nu doar conservarea, ci și promovarea acestuia pe plan național și internațional. Fără o administrare profesionistă și personal calificat, nu poate fi asigurată protejarea patrimoniului cultural, precum și integrarea eficientă a

¹ <https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/rap-fin-strat-2030.pdf>

acestui în activitățile educaționale sau în turismul cultural. Infrastructura culturală a Republicii Moldova necesită o modernizare și ajustare la cerințele culturale pentru a contribui la dezvoltarea unei vieți culturale bogate în întreaga țară. Prin urmare, modernizarea infrastructurii culturale presupune reabilitarea clădirilor existente, dotarea cu echipamente și tehnologii moderne, precum și dezvoltarea de noi facilități culturale, diversificarea serviciilor și îmbunătățirea managementului.

Conform rapoartelor elaborate în cadrul proiectului Twinning „Suport pentru promovarea patrimoniului cultural în Republica Moldova, prin păstrarea și protecția acestuia”², **domeniul patrimoniului cultural** național se află într-o situație critică. Lacunele existente în legislația națională, precum și implementarea inefficientă a prevederilor legale constituie piedici majore în eforturile de protecție a patrimoniului. Problema este agravată de divergențele dintre reglementările existente în diverse domenii conexe patrimoniului cultural, fapt care face dificilă aplicarea cadrului legal.

Un alt aspect problematic reprezintă ritmul lent de ajustare a legislației naționale la reglementările internaționale și convențiile de protecție ale patrimoniului, fapt ce determină tergiversarea aplicării standardelor internaționale în domeniu. În plus, fragmentarea și ineficiența în gestionarea informațiilor legate de bunurile de patrimoniu, în special ale monumentelor istorice, contribuie la o protecție deficitară a acestora. În pofida eforturilor, cadrul instituțional dedicat protejării patrimoniului cultural rămâne insuficient și ineficient. Instituțiile statului, responsabile de monumentele istorice. Deasemenea, fluctuațiile de personal, afectează continuitatea proiectelor de conservare și restaurare a patrimoniului.

Nivelul scăzut de cunoaștere a legislației în domeniul patrimoniului cultural în rândul angajaților din autoritățile publice determină o conștientizare precară privind importanța protejării patrimoniului național. Colaborarea între instituțiile centrale și locale, dar și între autoritățile publice și organizațiile de patrimoniu, cercetare și educație este adesea deficitară.

Resursele financiare alocate pentru protejarea patrimoniului cultural sunt insuficiente, iar gestionarea acestora lasă mult de dorit. Chiar și în domeniul investițiilor private, datorită cadrului normativ ambiguu nu se reușește atragerea de fonduri suficiente pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice. Totodată, lipsa unui sistem de sancțiuni ferme pentru actele de vandalism și distrugere a patrimoniului cultural agravează situația. Pe de altă parte, conștientizarea scăzută a comunităților locale asupra valorii patrimoniului cultural contribuie la neglijarea și, în unele cazuri, chiar la deteriorarea acestuia. Implicarea redusă a populației și absența unor politici clare de motivare a comunităților pentru protejarea patrimoniului determină scăderea interesului pentru conservarea acestuia, periclitanând astfel identitatea culturală națională.

O problemă acută este insuficiența de specialiști în domeniul restaurării și protejării patrimoniului cultural, în timp ce programele de formare profesională continuă nu sunt adaptate la cerințele actuale ale sectorului. Programele educaționale și de cercetare fiind adesea necorespunzătoare nevoilor specifice domeniului, determină ca viitorii profesioniști să nu fie suficient de pregătiți pentru provocările cu care se confruntă sectorul.

În fața acestor dificultăți, monumentele istorice și siturile arheologice sunt expuse la riscuri considerabile, inclusiv la schimbările climatice, urbanizare accelerată necontrolată și degradarea naturală. Factori precum vandalismul, intervențiile inadecvate sau lipsa unor politici de protejare adecvate cauzează pierderea unor importante elemente de patrimoniu. Mai mult, muzeele se confruntă cu resurse financiare insuficiente pentru a-și dezvolta colecțiile și a le conserva corespunzător.

O problemă esențială în sectorul cultural este reprezentat de **capitalul uman**, care se confruntă cu o serie de provocări interconectate ce afectează dezvoltarea sectorului. Salariile din acest domeniu sunt printre cele mai mici de pe piața muncii, ceea ce face ca profesiile conexe culturii și patrimoniului să

² <https://mc.gov.md/ro/content/proiectul-ue-twinning>

fie mai puțin atractive, în special pentru tinerii specialiști. Potrivit raportului „Evaluarea sectorului cultural din Republica Moldova în perspectiva elaborării Strategiei pentru cultură și patrimoniu – 2030”³ în perioada 2015-2023, domeniul servicii în tehnologia informațională dispunea de salariile cele mai mari, în timp ce domeniul culturii, alături de domeniile conexe serviciilor de alimentație și agricultură continuă a fi printre cele mai slab plătite.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Salariul mediu pe activități economice, lei	3751,6	4102,8	4563,9	5141,9	6010,1	6616,8	7634,8	8899,6	12 209,2
Activități de servicii în tehnologia informației, lei	12770,2	15356,0	16051,4	17339,5	21463,6	24044,0	30971,9	37115,4	43 362,0
Activități de creație și interpretare artistică, lei	2837,4	2944,8	3087,4	3464,5	4929,4	5403,4	5778,2	6631,5	8 332,3
Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale, lei	3014,8	3044,7	3111,0	3526,1	4800,7	5359,1	5974,2	7073,4	8 408,6
Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, lei	4691,1	4980,4	5812,2	5783,8	8388,1	7253,7	10109,1	10852,4	11 322,3

Tabelul nr. 2. Câștigul salarial mediu brut în perioada 2015-2023.

Deși se observă o creștere a salariului mediu pe economie pentru perioada 2015-2023, de la 3751,6 lei la 12209,2 lei, salariile în domeniul culturii continuă să rămână printre cele mai joase pe economie. Ritmul lent de creștere a salariilor, care este mai scăzut decât media pe economie și lipsa unor stimulente financiare determină fenomenul de „îmbătrânire” a personalului din instituțiile de cultură și patrimoniu, punând presiune asupra capacității sectorului de a se adapta la schimbările rapide ale societății și tehnologiei. În același timp, mobilitatea redusă a angajaților din sectorul cultural subliniază nevoia stringentă de formare profesională continuă pentru a preveni stagnarea și a menține echipele competitive și flexibile. În mod special, formarea profesională în domeniul restaurării monumentelor istorice este aproape inexistentă, iar acest lucru afectează grav capacitatea sectorului de a conserva și revitaliza patrimoniul cultural național.

Un alt aspect important reprezintă accesibilitatea redusă a populației din mediul rural la serviciile culturale, unde instituțiile de cultură și patrimoniu se confruntă cu dificultăți economice, iar migrarea internă determină închiderea acestora. Astfel, interacțiunile culturale în aceste comunități sunt limitate, iar cheltuielile pentru consumul cultural sunt extrem de mici.

În plus, nivelul scăzut de informare a angajaților din sector cu privire la politicile implementate de autorități pentru dezvoltarea personalului creează dificultăți în eforturile de îmbunătățire a managementului cultural. De asemenea, există un deficit major de cunoștințe și abilități în domeniul managementului culturii, fapt ce subliniază necesitatea unor programe educaționale și de formare adaptate pentru sprijinirea dezvoltării acestui sector. Totodată, sunt esențiale inițiativele pentru susținerea colaborării culturale între diverse regiuni, cum ar fi UTA Găgăuzia și localitățile din stânga Nistrului în vederea fortificării coeziunii sociale și asigurării accesului echitabil la resursele culturale. Un aspect critic este și lipsa specialiștilor acreditați în domeniul arheologic, ceea ce limitează cercetările și protejarea patrimoniului arheologic național.

³ <https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/rap-fin-strat-2030.pdf>

Potrivit Raportului final al Laboratorului Internațional „Noi perspective asupra designului instituțional al finanțării publice pe bază de proiect pentru cultură în țările Parteneriatului Estic” (2022)⁴, **finanțarea culturii și a patrimoniului cultural** reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru sector, în raport cu competențele atribuite instituțiilor culturale, nivelul de degradare a monumentelor istorice și infrastructurii culturale în general. Cota destinată culturii și patrimoniului cultural în PIB-ul Republicii Moldova este mult mai mică decât media Uniunii Europene, iar resursele alocate din bugetul național și bugetele locale sunt insuficiente pentru a susține proiecte de amploare. Lipsa mecanismelor de participare comună ale autorităților de diferite niveluri în procesul de finanțare a culturii face ca distribuirea fondurilor să fie inefficientă. În plus, există o nevoie urgentă de dezvoltare a unor structuri intermediare independente și de creare a mecanismelor de parteneriate public-privat, care să permită o finanțare mixtă, ce ar putea sprijini atât sectorul cultural, cât și protejarea patrimoniului cultural. Susținerea financiară a culturii și patrimoniului cultural din surse diferite decât bugetele publice este foarte scăzută, iar participarea populației în finanțarea acestora rămâne limitată. De asemenea, mecanismele de evaluare a eficienței utilizării fondurilor destinate culturii și patrimoniului cultural sunt aproape inexistente, ceea ce face dificilă monitorizarea și optimizarea cheltuielilor. În acest context, este necesară o abordare mai integrată și mai eficientă a finanțării pentru a asigura o dezvoltare echilibrată a sectorului cultural și o protecție corespunzătoare a patrimoniului cultural național.

Industria cinematografică din Republica Moldova se confruntă cu provocări financiare similare. Finanțarea insuficientă rămâne o problemă majoră, iar bugetele alocate de stat pentru producția de filme sunt limitate. De exemplu, fondurile anuale de peste 500 000 EUR oferite prin intermediul Centrului Național al Cinematografiei nu sunt suficiente pentru a acoperi costurile de producție ale proiectelor cinematografice mari și de calitate. În plus, echipamentele necesare pentru realizarea filmelor sunt adesea costisitoare, ceea ce limitează capacitatea cineaștilor de a crea producții competitive pe piața internațională. Un alt aspect important reprezintă formarea continuă a cineaștilor. Mulți dintre cei care activează în acest domeniu nu beneficiază de acces la programe de formare profesională, ceea ce afectează calitatea producțiilor cinematografice. În plus, piața de desfacere pentru filmele naționale rămâne limitată, iar distribuția și promovarea acestora sunt adesea insuficiente, ceea ce îngreunează atragerea unui public larg și generarea de venituri suficiente. Chiar dacă există entități precum Centrul Național al Cinematografiei și Uniunea Cineaștilor din Moldova, suportul instituțional oferit este de multe ori insuficient pentru a acoperi toate necesitățile industriei cinematografice.

Sectorul cultural independent reprezintă o provocare semnificativă pentru dezvoltarea pe termen lung a culturii în Republica Moldova, fiind marcat de o serie de dificultăți și constrângeri ce afectează atât organizațiile, cât și actorii individuali din acest domeniu. Deși este un sector în proces de constituire, dezvoltarea acestuia rămâne încă fragilă și precară. Lipsa unor politici eficiente pentru consolidarea capacităților sectorului independent este un obstacol major, iar aceasta se reflectă în participarea scăzută a acestuia la programele de finanțare oferite de Uniunea Europeană, inclusiv în domeniul patrimoniului cultural. Astfel, multe organizații independente nu reușesc să acceseze fondurile necesare pentru proiectele lor, ceea ce limitează posibilitățile acestora de dezvoltare. În plus, informarea insuficientă a populației, mai ales în zonele rurale, despre activitățile organizațiilor neguvernamentale contribuie la o percepție deficitară a rolului acestora în comunitate și în viața culturală națională. Un alt obstacol este reprezentat de finanțarea insuficientă a sectorului independent, care împiedică organizațiile să investească în dezvoltarea capacităților pe termen lung. În lipsa unor resurse adecvate, multe dintre aceste organizații nu au posibilitatea de a-și extinde activitățile sau de a atrage personal calificat, ceea ce le face vulnerabile și mai puțin competitive în fața provocărilor

⁴ <https://drive.google.com/file/d/1TivL8v8TGvSexhDLgvxPLfEMrHocC6b0/view>

economice și culturale.

Dificultatea accesării informațiilor relevante pentru sectorul independent, provenind de la autoritățile publice, limitează capacitatea acestora de a lua decizii informate și corecte privind accesarea fondurilor sau implicarea în diferite proiecte. În acest sens, lipsa unor platforme sistemice de conlucrare între autoritățile publice și sectorul independent reduce semnificativ implicarea societății civile și a cetățenilor în procesele decizionale, limitând astfel transparența și eficiența politicilor publice. Mai mult, sectorul cultural independent nu beneficiază de mecanisme de protecție socială adecvate pentru persoanele care activează în acest domeniu. Artiștii independenți și lucrătorii culturali nu dispun de un sistem eficient de asigurări sociale sau de protecție a securității sociale, ceea ce îi face vulnerabili la incertitudinile economice și sociale. Acest aspect impune necesitatea stringentă de ajustare a cadrului normativ național la standardele internaționale privind securitatea socială a artiștilor independenți.

Participarea culturală și consumul cultural, inclusiv în domeniul patrimoniului cultural, reprezintă o problemă semnificativă la nivel național, cu impact direct asupra accesului și implicării cetățenilor în viața culturală. Acest fenomen este marcat de o serie de dificultăți și disparități care afectează atât populația urbană, cât și pe cea rurală. Una dintre principalele provocări o constituie repartizarea teritorială neuniformă a serviciilor culturale, inclusiv în domeniul patrimoniului cultural. Multe regiuni, în special cele din mediul rural și periferic, au un acces limitat la activități culturale, ceea ce creează un decalaj semnificativ între diferite zone ale țării în ceea ce privește oportunitățile de participare culturală.

Un alt factor semnificativ este interesul scăzut al autorităților administrației publice locale pentru susținerea activităților culturale, inclusiv în domeniul patrimoniului cultural. În multe localități, investițiile în cultură sunt minime, iar activitățile culturale sunt adesea privite ca un domeniu secundar, fără o importanță economică imediată, ceea ce duce la o prezență scăzută a producției instituțiilor teatral-concertistice în regiunile mai izolate, cetățenii din aceste zone dispunând de mai puține oportunități de a participa la evenimente culturale de calitate. De asemenea, tehnologiile informaționale joacă un rol din ce în ce mai important în participarea culturală, iar concurența dintre consumul de cultură digitală și participarea fizică la activitățile culturale tradiționale este tot mai vizibilă. În acest context, există o conștientizare scăzută a populației cu privire la responsabilitatea comunității în organizarea vieții culturale la nivel local. De asemenea, o parte din populație nu conștientizează rolul pe care trebuie să-l aibă în protejarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, fapt care determină neglijarea unor tradiții și valori fundamentale ale comunităților. Un alt aspect important este necesitatea dezvoltării unei infrastructuri culturale bine structurate și accesibile, care să fie atractivă pentru populație. Spațiile culturale trebuie să fie amenajate corespunzător, dotate cu facilități moderne și confortabile, pentru a încuraja participarea activă a cetățenilor. În multe localități, însă, infrastructura culturală este insuficientă sau inadecvată, iar acest lucru limitează considerabil accesul la cultură. În plus, lipsa unor politici clare de incluziune culturală a regiunilor UTA Găgăuzia și localităților din stânga Nistrului reprezintă un alt obstacol semnificativ. Aceste regiuni se confruntă cu dificultăți în accesul la resurse culturale și la activități menite să sprijine dezvoltarea culturală locală. În același timp, cunoștințele și abilitățile manageriale scăzute pentru atragerea populației la practicarea și participarea activă în domeniul cultural limitează în continuare impactul cultural asupra comunităților.

Până nu demult, în Republica Moldova nu a existat o abordare structurată privind **diplomația culturală**, politicianul moștenind ideea perimată că există alte priorități decât cultura în ceea ce privește finanțările din bugetul de stat. Mai mult, în contextul emigrării cetățenilor Republicii Moldova în străinătate și crearea comunităților mari în țările de reședință, diaspora a început să capete noi dimensiuni în cadrul relațiilor interstatale, fapt ce impune necesitatea de organizare și desfășurare a activităților/evenimentelor conexe diplomației culturale. Aceste inițiative contribuie la cultivarea

tradițiilor și obiceiurilor naționale, menținerea legăturilor culturale cu Republica Moldova, păstrarea limbii materne și identității naționale. Nerealizarea acestor inițiative ar cauza asimilarea diasporei de către populațiile titulare ale țărilor de reședință. Asigurarea organizării evenimentelor culturale peste hotare și accesului la produse culturale naționale va contribui la crearea punților de legătură între mediul cultural și diasporă, promovând scriitorii, actorii, muzicienii, pictorii, cinematografia națională prin intermediul programelor de mobilitate. Astfel, prin intermediul diplomației culturale, va fi asigurată promovarea imaginii țării peste hotare și valorificarea personalităților marcante ale culturii naționale, în calitate de ambasadori culturali în străinătate.

Moldova nu și-a reînnoit încă asocierea la Programul „Europa creativă”, dar și-a stabilit ca prioritate aderarea la Program până la finele anului 2025 în vederea intensificării cooperării artistice și culturale, inclusiv a mobilității artiștilor și profesioniștilor, la nivelul Uniunii Europene.

Războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei este un indiciu clar al evoluției treptate a realităților geopolitice, cât și al utilizării abuzive a culturii și a patrimoniului pentru a se facilita justificarea agresiunii militare. În acest context, cocrearea culturală poate susține în mod autentic și comunica cu credibilitate valorile culturale, inclusiv libertățile artistice și drepturile culturale și poate contribui astfel la limitarea sferei de influență a sistemelor autoritare. În contextul regional actual, integrarea culturii în toate domeniile relevante ale relațiilor externe ale Republicii Moldova și în instrumentele financiare adecvate sunt esențiale pentru promovarea cooperării culturale cu țările partenere, inclusiv pentru susținerea culturii ca motor al dezvoltării sociale și economice durabile, promovarea dialogului intercultural pentru relații intercomunitare pașnice, precum și consolidarea cooperării privind patrimoniul cultural.

4. Scopul elaborării documentului de politici publice

Scopul SNCP 2035 este redefinirea politicii naționale în domeniul culturii și patrimoniului cultural național în vederea stimulării inovației industriilor culturale și creative, protejarea patrimoniului cultural material și imaterial, cu accent pe educație culturală, digitalizare, colaborarea eficientă între instituțiile publice, sectorul privat și societatea civilă, care să contribuie semnificativ la dezvoltarea durabilă, cooperare internațională, la incluziune socială și coeziune teritorială, să consolideze identitatea și reziliența națională într-un context regional și internațional incert. SNCP 2035 oferă un cadru pentru intervențiile publice destinate susținerii industriilor culturale, sectorului cultural independent, dezvoltarea infrastructurii culturale pentru a spori accesul universal la cultură și prezintă o viziune de ansamblu pentru eficacitatea susținerii mediului cultural și cel al patrimoniului național.

Viziunea SNCP 2035 este că până în anul 2035 Republica Moldova va fortifica domeniul cultural, inclusiv patrimoniul cultural național, ca domenii durabile, digitalizate și reziliente, bazate pe bunuri și servicii culturale competitive, susținute de investiții, accesibile pentru toți cetățenii și un grad înalt de dezvoltare a capitalului uman, care contribuie la consolidarea identității culturale naționale și apartenenței acesteia la identitatea europeană.

Necesitatea elaborării SNCP 2035 derivă din faptul că, la moment, Republica Moldova nu dispune de o strategie națională în domeniul culturii și patrimoniului. Notele informative și Rapoartele pentru anii 2014–2020 au evidențiat o eficiență scăzută a Planului de acțiuni în vederea implementării Strategiei pentru Cultură 2014-2020 în termeni de „raport cost/eficiență” și „raport calitate/preț”. Acoperirea bugetară insuficientă reprezintă unul din factorii dominanți care a împiedicat realizarea eficientă a Planului de acțiuni în vederea implementării Strategiei pentru Cultură 2014-2020, precum și insuficiența angajamentului politic, responsabilitatea și pârgurile instituționale, nivelul de implicare a APL-ilor și organizațiilor societății civile, lipsa cadrelor calificate, insuficienta coordonare interguvernamentală și intraguvernamentală, instabilitatea politică și restructurările în cadrul

Guvernului din perioada 2014 -2020.

Lipsa unui asemenea document este compensată parțial de Programul național de dezvoltare a industriilor creative „Moldova Creativă” pentru anii 2024 - 2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 187/2024. Cu toate acestea, programul are un caracter sectorial, fiind axat pe industriile creative. Necesitatea elaborării SNCP 2035 este reflectată și în recomandarea Comisiei Europene din Raportul de Extindere 2024.

În contextul realizării angajamentelor asumate de Republica Moldova față de partenerii europeni și ONU, odată cu aderarea la organismele internaționale din domeniul protejării patrimoniului cultural, SNCP 2035 va urmări perfecționarea cadrului normativ național în vederea implementării prevederilor documentelor UNESCO/ICOMOS și ale Consiliului Europei, ratificate de Republica Moldova.

Rolul transformator al culturii și contribuția sa transversală asupra altor sectoare este subliniat și de politicile europene. În contextul statutului Republicii Moldova de stat candidat de aderare la Uniunea Europeană, SNCP 2035 va contribui la alinierea cadrului normativ național la *acquis-ul* comunitar în domeniul culturii și patrimoniului cultural, precum: Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01); Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a Reprezentanților Guvernelor Statelor Membre reuniți în cadrul Consiliului privind Dimensiunea Culturală a Dezvoltării Durabile; Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european; Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O nouă agendă europeană pentru cultură COM/2018/267; Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu către o strategie pentru relațiile culturale internaționale; Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI)); Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural, 2020 (2020/C 186/01) ș.a.

Scopul și viziunea SNCP 2035 se vor concretiza prin atingerea următoarelor **obiective generale** și **direcții prioritare**:

1.Creșterea participării culturale și a rolului culturii în societate prin reducerea barierelor sociale, economice, educaționale și modernizarea infrastructurii culturale în corespundere cerințele și standardele europene

Direcții prioritare de intervenție:

- Consolidarea rolului culturii pentru promovarea incluziunii sociale și coeziunii teritoriale;
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii instituțiilor culturale și a celor de patrimoniu cultural;
- Transformarea digitală și accesibilitatea culturii și a patrimoniului cultural în spațiul digital (digitalizarea fondului de carte din bibliotecile publice; digitalizarea expozițiilor muzeale ș.a.);
- Sporirea accesului la bunuri și servicii culturale pentru persoanele de toate vârstele și din toate mediile;
- Promovarea rolului de integrator comunitar al caselor de cultură, al bibliotecilor și al muzeelor;
- Susținerea inițiativelor artistice independente, inclusiv prin identificarea de spații pentru ateliere, repetiții, spectacole, rezidențe și alte activități;
- Promovarea diversității culturale și lingvistice;
- Promovarea de către instituțiile culturale a alfabetizării mediatice și culturii de securitate în vederea consolidării coeziunii sociale și identității naționale, rezilienței, combaterea dezinformării, a discursurilor de incitare la ură și a știrilor false;
- Integrarea socio-culturală a străinilor în Republica Moldova.

2. Asigurarea protejării și valorificării patrimoniului cultural național prin consolidarea cadrului normativ și instituțional, precum și prin măsuri de reabilitare și promovare durabilă

Direcții prioritare de intervenție:

- Promovarea tradițiilor și valorilor istorice care formează fundamentul identității culturale naționale;
- Dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale în domeniul protejării patrimoniului cultural;
- Încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului cultural venite din partea comunităților și autorităților locale;
- Protejarea patrimoniului cultural național în caz de conflict armat sau situații de urgență;
- Combaterea traficului ilicit de bunuri culturale;
- Consolidarea rezilienței patrimoniului cultural în fața schimbărilor climatice;
- Sporirea gradului de sensibilizare cu privire la importanța arhitecturii de calitate și a mediului construit;
- Includerea obiectivelor de patrimoniu cultural național în circuitele turistice naționale, europene și internaționale.

3. Dezvoltarea capitalului uman și îmbunătățirea condițiilor de creație și activitate culturală, care să asigure formarea, cercetarea și inovarea industriilor cultural-creative și patrimoniului cultural

Direcții prioritare de intervenție:

- Crearea și consolidarea unui sistem de educație cu privire la patrimoniul cultural, formarea, cercetarea și inovarea acestuia;
- Promovarea programelor de susținere a domeniilor arte, educație prin artă, studii și analize, inclusiv a activităților de formare profesională continuă din domeniul culturii;
- Reglementarea statutului omului de creație;
- Susținerea și promovarea artiștilor independenți;
- Susținerea financiară a tinerilor specialiști din domeniul culturii;
- Profesionalizarea managerilor din sectoarele culturale și creative prin îmbunătățirea ofertei de formare inițială și continuă.

4. Dezvoltarea unui sistem sustenabil, diversificat și eficient de finanțare și sprijin pentru sectorul cultural și creativ, care să asigure acces echitabil la resurse, să susțină inițiativele artistice și să contribuie la valorificarea și protejarea patrimoniului cultural național

Direcții prioritare de intervenție:

- Crearea și consolidarea sistemelor sustenabile de susținere și subvenționare a sectorului artistic și de creație public, privat și independent;
- Diversificarea surselor de finanțare, prin combinarea fondurilor publice cu resursele private, europene și internaționale, pentru a sprijini atât proiectele culturale de amploare, națională, cât și inițiative locale;
- Stabilirea unui mecanism național de finanțare a procesului de restaurare, reabilitare și punere în valoare a patrimoniului cultural;
- Stabilirea și promovarea măsurilor speciale de atragere a finanțărilor private în domeniul arte și patrimoniul cultural;
- Asigurarea mecanismelor flexibile și transparente de alocare a fondurilor, care să răspundă nevoilor specifice pentru diverse segmente ale sectorului cultural, pornind de la organizații de cultură, artiști independenți și entități responsabile de gestionarea patrimoniului cultural național.

5. Sprijinirea internaționalizării culturii și fortificarea cooperării prin intermediul programelor și rețelelor europene și internaționale

Direcții prioritare de intervenție:

- Susținerea internaționalizării sectoarelor culturale și creative, inclusiv prin valorificarea capacităților și a prezenței diasporei;
- Promovarea și susținerea acțiunilor aferente diplomației culturale (târguri de carte, expoziții internaționale, festivaluri, turnee teatrale ș.a.);
- Promovarea serviciilor și bunurilor culturale naționale la nivel european și internațional;
- Promovarea și implementarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală;
- Susținerea cooperării culturale și stabilirea de parteneriate durabile;
- Cooperarea în cadrul forurilor internaționale, precum UNESCO și Consiliul Europei, pentru dezvoltarea diversității culturale, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural ;
- Accederea la Programul „Europa Creativă”;
- Aderarea la Platforma „Europa Cinema”;
- Aderarea la Fondul cultural european „Eurimages”.

5. Concordanța cu documentele de politici publice, de planificare și angajamentele internaționale

În conformitate cu Programul de activitate al Guvernului „**Moldova prosperă, sigură, europeană**”⁵, aprobat în februarie 2023, Guvernul și-a exprimat adeziunea la susținerea obiectivelor de dezvoltare ale Republicii Moldova, inclusiv prin intermediul direcțiilor prioritare, aferente domeniului culturii:

- Crearea unui nou sistem de susținere și subvenționare în domeniul artistic și de creație public, privat și independent;
- Regândirea modelului organizațional al caselor de cultură, al bibliotecilor și al muzeelor, precum și avansarea rolului lor de integrator comunitar;
- Digitalizarea fondului de carte din bibliotecile publice;
- Stabilirea unui mecanism național de finanțare a procesului de restaurare, reabilitare și punere în valoare a patrimoniului cultural și integrarea acestuia în circuitul cultural turistic;
- Crearea și consolidarea unui sistem sustenabil de educație artistică. Profesionalizarea managerilor din sectorul cultural și cel creativ prin îmbunătățirea ofertei de formare inițială și continuă;
Consolidarea rolului comunităților locale și implicarea diasporei;
- Consolidarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii turistice, formarea și consolidarea destinațiilor turistice, inclusiv prin acțiuni de promovare, conservare, restaurare și reabilitare a monumentelor istorice;
- Integrarea sectorului cultural și a celui creativ în politicile de dezvoltare rurală și urbană și în rutele turistice naționale;
- Dezvoltarea măsurilor de sprijin pentru inițiativele antreprenoriale în sectorul cultural și cel creativ;
- Utilizarea rezultatelor cercetărilor științifice în politicile de dezvoltare rurală și urbană, precum și în rutele turistice naționale și internaționale.

Elaborarea SNCP 2035 este stabilită și în Capitolul 26. Educație și Cultură din Planul Național de Aderare pentru anii 2024 -2027 (Hotărârea Guvernului nr. 45/2024), precum și în Planul Național de Reglementări pentru anul 2025 (Hotărârea Guvernului nr. 841/2024).

SNCP 2035 propusă spre elaborare va sprijini implementarea **Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** (în continuare – SND), și anume transpunerea directă a OG 4. Ridicarea

⁵ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/program_de_guv-final_ro.pdf

nivelului de cultură și de dezvoltare personală, precum și obiectivelor specifice:

OS 4.1. Extinderea accesului la oportunități și activități culturale;

OS. 4.2 Punerea în valoare a patrimoniului, tradițiilor și a diversității culturale;

OS. 4.3. Asigurarea oportunităților de dezvoltare personală și cetățenie activă.

Totodată, SNCP 2035 va contribui la realizarea indirectă a altor obiective generale, stabilite în SND:

OG 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților; OG. 3. Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții; OG 7. Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente și OG 9. Promovarea unei societăți pașnice și sigure.

SNCP 2035 va fi aliniată la **Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030**, transpusă contextului național și va contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (în continuare – ODD) și a țințelor strategice: ODD 4: Educație de calitate; ODD 5: Egalitatea de gen; ODD 8: Muncă decentă și creștere economică; ODD 9: Industrie, inovație și infrastructură, ODD 11: Orașe și comunități durabile; ODD 12: Consum și producție responsabile; ODD 13: Acțiune asupra climei; ODD 16: Pace, justiție și instituții puternice; ODD 17: Parteneriate pentru obiective.

În contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană, SNCP 2035 va contribui la realizarea prevederilor **Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană** (Capitolul 25. Cooperarea în domeniul culturii, al politicii audiovizuale și al mass-media și Capitolul 19. Turism), precum și prevederile **Agendei de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană 2021 -2027** (Capitolul 21. Cultură, politică audiovizuală și mass-media și Capitolul 17. Turism).

Subsidiar, SNCP 2035 va fi corelată cu documentele de politici în curs de implementare:

- **Programul național de dezvoltare a industriilor creative „Moldova Creativă” pentru anii 2024-2027;**

- **Strategia de dezvoltare „Educația 2030”** (OG 1. Racordarea educației la cerințele și nevoile pieței muncii din perspectiva dezvoltării sustenabile, prin restructurarea mecanismelor de dezvoltare a capitalului uman; OG 8. Promovarea inovațiilor și a schimbărilor în educație prin dezvoltarea cercetării științifice);

- **Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret -2030”** (OG 1. Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe calitative de tineret prin consolidarea capacităților în cadrul sectorului și profesionalizarea resurselor umane; OG 2. Creșterea nivelului de participare și implicare civică prin programe de instruire, capacitate și împuternicire a tinerilor; OG 3. Valorificarea potențialului tinerilor de a realiza inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de suport financiar și material);

- **Strategia națională de dezvoltare economică 2030** (OG 1. Crearea unui mediu favorabil pentru antreprenoriat și investiții și pregătirea economiei pentru aderarea la Uniunea Europeană; OG 2. Extinderea și diversificarea sectorului de servicii cu valoare adăugată pentru export);

- **Strategia națională de dezvoltare regională 2022-2028** (OG 1. Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor; OG 2. Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii; OG 3. Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de coordonare și implementare a politicii naționale de dezvoltare regională);

- **Programul național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027** (OG 12. Drepturi culturale asigurate);

- **Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027** (domenii prioritare: 1) Participarea la viața publică; 2) Limba ca mijloc de integrare: politicile privind limba de stat și limbile minoritare și domeniul 3) Dialogul intercultural și apartenența civică la statul Republica Moldova);

- **Programul pentru susținerea populației de etnie romă pentru anii 2022-2025** (OS 3. Garantarea respectării drepturilor social-culturale și promovarea integrării mai bune în societate a populației de

etnie romă, prin echitatea socială, combaterea discriminării);

- **Programul privind îmbătrânirea activă și sănătoasă pentru anii 2023-2027** (OG 2. Consolidarea cadrului de politici și instituțional în vederea sporirii oportunităților de îmbătrânire sănătoasă și activă prin crearea mediilor prietenoase cu vârsta și integrarea îmbătrânirii în domeniile vieții sociale; OG 3. Creșterea numărului persoanelor vârstnice care participă în programe, servicii și activități comunitare pentru împuternicirea lor);

- **Strategia securității naționale** (O. 33. Îmbunătățirea politicilor de integrare în societate a minorităților naționale și a grupurilor etnice; O.41. Dezvoltarea alfabetizării mediatice și a gândirii critice prin programe educaționale formale și nonformale; O.42. Asigurarea unor oportunități de informare obiectivă și de integrare în spațiul informațional autohton a minorităților naționale și a grupurilor etnice);

- **Strategia națională de apărare a Republicii Moldova** (OG 3. Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și parteneriate bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare; OG 4. Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova ca furnizor de securitate regional și internațional și un partener de încredere; OS 18. Dezvoltarea culturii de securitate și apărare și asigurarea transparenței, și eficienței managementului apărării; OS 21. Realizarea angajamentelor internaționale, inclusiv cele asumate prin respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte);

- **Strategia națională de reducere a riscului dezastrelor pentru perioada 2024-2030** (OG 3. Investiții pentru reducerea riscurilor și în creșterea rezilienței la dezastre; OG 4. Consolidarea pregătirii și asigurarea răspunsului la urgențe și dezastre, urmate de restabilirea situației la un nivel mai înalt decât cel de până la impact; OG 5. Sporirea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor);

- **Strategia de Mobilitate 2030** (OG 1. Îmbunătățirea gestionării activelor rutiere, reabilitarea și modernizarea în continuare a rețelei de drumuri și sprijinirea transportului rutier sigur și sustenabil; OG 2. Îmbunătățirea transportului rutier de persoane prin servicii regulate și tranziția la o mobilitate durabilă);

- **Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova 2024-2030** (OG 1. Dezvoltarea unei societăți digitale; OG 3. Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente);

- **Strategia de mediu pentru anii 2024-2030** (OG 5. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a biodiversității și a ecosistemelor naturale);

- **Strategia de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2022-2030.**

Subsidiar, SNCP 2035 va fi corelată cu documentele de politici publice în proces de elaborare, precum: Programul național de integrare etapizată a străinilor în Republica Moldova 2025-2027; Programul național de dezvoltare a turismului „Turism 2028”.

6. Concordanța cu strategiile sectoriale de cheltuieli (CBTM)

O parte din resursele financiare necesare implementării SNCP 2035 urmează a fi alocate din bugetul public național, prin intermediul următoarelor subprograme ale CBTM 2025 – 2027:

- 8501 „*Politici și management în domeniul culturii*”;
- 8502 „*Dezvoltarea culturii*”;
- 8503 „*Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național*”;
- 8504 „*Susținerea culturii scrise*”;
- 8506 „*Odihnă și agrement*”;
- 8510 „*Susținerea cinematografiei*”;
- 6602 „*Dezvoltarea turismului*”

Luând în considerare caracterul complex și specific al obiectivelor și măsurilor cuprinse în SNCP 2035, implementarea acestora într-un mod eficient necesită o abordare bazată pe sinergia și

complementaritatea resurselor financiare publice, cât și cele atrase din surse externe. Astfel, urmează a fi identificate surse suplimentare de finanțare: granturi, finanțarea prin proiecte de susținere și creștere a capacităților.

7. Perioada planificată pentru elaborarea Strategiei

Ministerul Culturii își propune elaborarea SNCP 2035 la finele trimestrului II al anului 2025.

Etapele elaborării Strategiei implică:

- a) elaborarea și evaluarea calității, și conformității Conceptului de către Cancelaria de Stat – **ianuarie 2025;**
- b) publicarea Conceptului – **februarie 2025:**
 - informarea părților interesate;
 - crearea grupului de lucru responsabil de elaborarea Strategiei;
- c) elaborarea proiectului inițial – **februarie - mai 2025;**
- d) consultarea publică cu grupurile de lucru constituite (actorii implicați, partenerii de dezvoltare, societatea civilă) – **februarie – mai 2025;**
- e) inițierea procesului de avizare, expertizare, redactarea finală și validare publică a Strategiei – **mai – iunie 2025;**
- f) aprobarea Strategiei – **iunie 2025.**

8. Părțile implicate

Proiectul SNCP 2035 urmează a fi elaborat de Ministerul Culturii, cu asistența tehnică a partenerilor de dezvoltare (*Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, Guvernul României, Guvernul Japoniei, Agenția Elvețiană de Cooperare și Dezvoltare, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, Banca Mondială, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Republica Moldova*) și prin implicarea activă a următoarelor autorități administrative centrale:

- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Afacerilor Externe;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Mediului;
- Cancelaria de Stat;
- Biroul Relații cu Diaspora.
- Biroul pentru Integrare Europeană
- Biroul politici pentru reintegrare.

De asemenea, în funcție de intervențiile necesare în domeniile vizate de SNCP 2035, vor fi atrase în calitate de părți următoarele autorități și instituții publice:

- Agenția Relații Interetnice;
- Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală;
- Biroul Național de Statistică;
- Casa Națională de Asigurări Sociale;
- Agenția pentru Guvernare Electronică;
- Agenția Servicii Publice;

- Centrul Național al Cinematografiei;
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Academia de Științe a Moldovei;
- Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru;
- Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile;
- Institutul Patrimoniului Cultural;
- Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor;
- Agenția Națională Arheologică;
- Rezervația cultural-naturală „Orheiul Vechi”;
- Centrul Național de Conservare și Protejare a Patrimoniului Cultural Imaterial;
- Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii;
- Oficiul Național al Turismului.

Pentru asigurarea unui proces participativ la elaborarea SNCP 2035, vor fi create Grupuri de lucru formate din reprezentanți ai părților menționate mai sus, care vor participa în procesul de elaborare a noii Strategii, întrunindu-se în ședințe de lucru.

Suplimentar, pe lângă autoritățile menționate, în componența Grupului de lucru vor fi incluși reprezentanți ai autorităților publice locale, asociațiilor civile, precum și reprezentanți ai mediului de afaceri, privat și academic cu atribuții în domeniu.

Documentul va fi supus consultărilor publice și pe platformele consultative sectoriale permanente (cultură și patrimoniu cultural) instituite pe lângă Ministerul Culturii. În baza recomandărilor și propunerilor parvenite, ministerul va asigura un proces participativ de consultare publică a SNCP 2035 prin organizarea consultărilor la fiecare etapă de elaborare, asigurând respectarea principiului egalității și nediscriminării, și implicit a dezideratului de a nu lăsa pe nimeni în urma proceselor de dezvoltare.

Întregul proces se va realiza transparent, activ și participativ, utilizând mai multe mecanisme: focus-grupuri, ședințe ale grupurilor de lucru, chestionarea grupurilor țintă/vulnerabile, diseminarea informațiilor prin canalele mass-media ș.a., precum și în strictă conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, precum și alte acte normative care prevăd mecanismul de consultare, elaborare și promovare a documentelor de politici publice.

